

МИНТЕ, ИНИМЪ ИИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 4.

ЖОЊ, 25. ІАНЪАРИЕ.

1851.

ІСТОРИА ЧІВІЛІСАЦІЕЇ ЕЪРОПЕНЕ.

(Ъртаре).

Чівілізація европеанъ, дитрата, де есте ертат а зиче, дн етерна веритате, дн планъа проведингеї шї насъ днаїнте дн кѣле домпнълї. Ачеста ъе прїнчїпїла раціонал ал сѳперїорїтѣдеї салле.

Дореск домпнїлор, ка ачест карактер ѳндаментал, дїстїнктїв ал чївїлізаціеї европене, сѳ вѳ стеа тот дезна де ѳацѳ дн аїнтеа мїондїї вѳстрє, дн кѳрсѳла лѳкѳрїлор пѳстрє. Астѳзї нѳ поцїз маї мѳлат декѳт авїл спѳне, а'л аѳѳїрма. Кѳт пентрѳ авїл демонстра тѳ лас пе сеама десволтѳрїї ѳаптелор. Кѳ тѳте ачестеа, о ведї аѳла кѳ калле, ар ѳї о таре конѳїрмаціе а асердїеї теле, де ам аѳла, дн сѳшї дн леагнѳла чївїлізаціеї пѳстрє, каз-зеле нї элементеле каррактерѳлї, че дї аттрї-вїш; дакѳ дн моментѳла кѳнд еа днченѳ а сѳ нашѳе дн моментѳла кѳдерєї імперїлѳї роман, ам рекнѳшїте, дн старєа лѳмїї, дн ѳаптеле каре, дндатѳ де ла прїмеле зїле, аѳ днченѳт а ѳор-та чївїлісація европеанъ, прїнчїпїла ачестєї дїверсїтѳдї тѳрѳре; ѳрѳктїѳере дн сѳ, че о дїстїнѳе. Мѳ воїѳ днчерка дарѳ, дїн презнѳ кѳ вої, днтрѳ черчетареа лѳї. Вої есамїна старєа Еъропєї ла кѳдерєа імперїлѳї роман, вої речерка саѳ дн дн-стїтѳдїї, саѳ дн кредїнѳе релїціѳсе, їдеїле, сїнѳе-мїнтеле, че ѳел ера элементеле, че лѳтєа антїкѳ лега лѳмїї модерне. Даѳкѳ, дн ачестєа элементе, вом шї vedeа дн гїнѳрїтѳ каррактерѳла че вїл дес-крїсеїѳ, атѳнчї, дн сѳшї де астѳзї ел ва кншїтїга дн аїнтеа дѳмпнѳвѳстрѳ знѳ таре град де прова-вїлітате.

Треѳѳе маї дн гѳїѳ а не репресента вїне, че ера імперїла роман, шї кѳт с'а ѳормат.

Рѳма нѳ ера дн ордїнеа са, декѳт о мѳнїцї-палїтате, о комѳнѳ. Гѳвернѳла роман н'а ѳост декѳт днтрєдїнеа ла зн лок а їнстїтѳдїїлор че се

кѳвїн знеї попѳладїї кѳпрїнсе дн знтрѳ знеї че-тѳдї, карє сѳнт нїште їнстїтѳдїї мѳнїдїпале: мѳ-нїчїпалїтатеа есте каррактерѳла лор дїстїнктїв.

Ачєаста нѳ ера нѳмаї дн Рѳма: Кѳнд сѳ зїга чїнеѳа дн Італїа, дн ачєеа епѳхѳ, дн преїїзрѳла Рѳмеї, нѳ vede декѳт тот четѳдї. Попѳреле пе атѳнчї нѳ ера де кѳт нїште конѳедєрації де четѳдї. Попѳрѳла латїн есте конѳедєраціе де четѳдї латїне. Етрѳсчїї, Самнїдїї, Савїнїї, пѳпѳреле Грєчїеї тарї, тѳте сѳ вѳд дн ачєеаш старє.

Дн епѳха ачєеа нѳ се аѳла кѳмпнїї (мошїї), адїкѳ кѳмпнїїле де пе атѳнчї нѳ семена днтрѳ нї-мїк кѳ чєле дїн зїѳа де астѳзї: кѳмпнїїле ера пе сеама кѳлѳтрєї, їарѳ нѳ сїре а ѳї лѳкѳїте. Про-прїєтарїї кѳмпнїїлор ера лѳкѳїторїї четѳдїлор; ачє-тїа енїа сїре амї кѳзга прїпрїєтѳдїїле рѳрале, зндє адѳчєа кѳ сїне адесеа шї зн нѳтер ѳрекаре де склавї. Ачєеа днсе че дн зїѳа де астѳзї нѳмїт кѳмпнїї саѳ мошїї ачєаста попѳладїе рѳспнїдїтѳ, кѳнд прїн лѳкѳїнде їсолате, кѳнд прїн сате, шї карє аѳопєре прєтѳгїндїнї лѳкѳл, аста ера зн лѳ-крѳ кѳ тотѳла некѳносѳѳт дн антїка Італїе.

Кѳнд Рѳма се дн гїнѳсѳ, че ѳѳкѳ? Лзадї дѳпѳ зрѳтѳ їсторїа еї шї ведї vedeа кѳ а трєѳїт сѳ кон-чїсте, саѳ сѳ дн темєїєзе дїн поѳ четѳдї; по vedeм декѳт, кѳ четѳдї сѳ лѳпгѳ, кѳ четѳдї контрактѳ, дн четѳдї дншї трїмїте колонїї. Їсторїа кончїстїєї лѳмїї де кѳтрѳ Рѳма, есте їсторїа кончїстїєї, саѳ дн темєреї знѳї таре нѳтер де четѳдї. Дн Ордїєнт, естїндєрєа Дѳмїнації романє нѳ арє кѳ тотѳла тот ачєст карактер: ачї попѳладїа нѳ ера дншїрїдїтѳ ка дн Окѳїдєнт; снзѳсѳ ла о днтоктїре сочїал дїѳєрєнтѳ, ера ѳѳрте нѳдїн концентратѳ прїн че-тѳдї. Дн сѳ ачї пе есте ворѳа десїре попѳладїа европеанъ, шї нѳдїн пе їнтерєсѳ, чєлє че пєтрє-чєаѳ дн Ордїєнт.

Мѳрїнїндѳне дн Окѳїдєнт, прєтѳгїндєнї вом реаѳла ѳапта, че арѳлѳѳ дн Галлїа, дн Спѳ

nia, pretzindeni vedī Antimīna tot четъдї; de parte de четъдї, пѣтънтѣ е plain de палѣде, de пѣдѣрї. Черчетадї характерѣ монументелор romane, дрѣмѣрилор romane, шї ведї vedea дрѣмѣрї дела о четате пѣпѣ ла алта; ачеаста тѣлдіме de дрѣмѣлде, че астъзі съ дѣкрѣчішеазъ дѣ тоте пѣрдїле, атѣнчї ера некѣпоскътъ. — Nimik не атѣнчї нѣ ера каре съ семене кѣ ачеаста къантїтате не пѣтеравїлѣ de мїчї монументе, de сате, de кастеле, de вїсерїчї рісіпїте дѣ деарѣ дела тїмпнї de тїжлок дѣкѣ. — Roma нѣ не легѣ de кѣт нїште монументе immane, тїпѣ ал характерѣлї мѣнїчїпал, destinате пентрѣ о попѣлдіе пѣтероасѣ грѣтѣдїтъ ла зп кок. Ор сѣнт каре пѣнт de vedere vedї concidera лѣмеа romanѣ, pretzindeni vedї афла ачеаа preponderацїѣ маї есклѣсївѣ а четъдїлор, шї нефїндѣ соціалѣ а къмпїлор. Ачест характер мѣнїчїпал ал лѣтнї romane фѣчеа дѣведерат зпїтатеа, легѣтънтѣл соціал ал зпїѣ Стат mare, фортѣ а невѣе ал ставїлї шї ал mandїнеа. О мѣнїчїпалїтате ка Roma пѣтѣсе а кончіста лѣмеа, иї фѣсесе дѣсѣ кѣ тѣлт маї аневое спре а о гѣверна, шї а о констїтѣа. Асфел, дѣдатѣ че фапта се арѣтъ съвършїтъ, дѣдатѣ че тот Окїдентѣл шї о mare parte dїn Orient кѣзѣрѣ сѣнт dominaцїа romanѣ, не лок пѣтедї vedea ачеаста продїїбѣсѣ кантїтате de четъдї, de мїчї стате фѣкѣте пентрѣ de а фї ісолате шї independente, de сѣпїндѣсѣ, de сѣпѣрдїндѣсѣ, de скѣпѣндѣсѣ, ка съ зїчет аша, дѣ тоте пѣрдїле. Ачеаста фѣ зпа dїn кѣсселе, че адѣсерѣ печесїтатеа de а се форма имперїал о фортѣ de гѣвернѣл маї концентратѣ, маї канавїлѣ, de а дїнеа зпїте элементеле атѣта de пѣдїп стрѣсе. — Имперїал се ичеркѣ а адѣче о зпїтате шї зп легѣтънт, дѣ ачеаста соціетате рісіпїтъ. Реешї пѣпѣ ла зп пѣнкѣ бре каре. Дѣнтре Авѣст шї Dїокледиан deодатѣ кънд се десволта лецісладїа чївїлѣ, се ставїлї шї ачеаа вастѣ сїстемѣ de despoticѣ administratїv че дѣнтїсе асѣпра лѣтнї romane о дѣмплетїтѣрѣ de фѣкцїонарї дѣмпѣрдїдї дѣнѣ йерархїе, вїне стрѣсѣ шї дѣнтре сїне кѣ къртеа имперїалѣ шї кѣ тотѣл окѣпадї афаче се треакѣ дѣ соціетате воїнда пѣтерїї шї дѣ пѣтере атрївѣтеле шї форселе сочїетѣдїї.

Шї нѣ пѣтаї кѣ ачеастѣ сїстемѣ решїї спре а адѣпа, а конпрїнде дѣмпрезѣнѣ тоте элементеле лѣтнї romane, чї дѣкѣ ідеаа despoticѣлї, а пѣтерїї централе стрѣвѣтъ мїндїле кѣ о фачїлїтате сїнгларѣ.

Се мїнѣнѣзѣ чїнева а vedea, дѣ ачеа коллендїе реѣ дѣтрѣнїтъ de мїчї репѣвлїче, дѣ ачеа асодїадїе de мѣнїчїпалїтѣдї, лѣндѣшї тотѣ пѣтереа атѣт de репедѣ репектѣл маїестѣдїї имперїале зпїче, авѣстѣ, сакре. Тревзїа ка печесїтатеа de а ставїлї вре о легѣтѣрѣ бре каре дѣнтре тоте пѣрдїле ачестеа але лѣтнї romane, ачеастѣ печесїтате зїк, тревзїа съ фїе фортѣ поентѣ, дѣ кѣт кредїнде ле шї сентїментеле despoticѣлї се потѣ афла дѣ капетеле ѳменїлор о прїїмїре атѣт de фачїлѣ.

Кѣ ачесте кредїнде, кѣ ачеастѣ organїcацїе administratїvѣ, шї кѣ сїстемѣ de organїcацїе мїлїтарѣ че се аалѣтѣрасѣ не лѣнгѣ дѣнса, имперїал roman аѣ пѣтѣт съ се лѣнте дѣ контра рісіпїеї шї дерѣпѣнѣрїї че дѣ лѣкра dїn пѣнтрѣ шї дѣ контра пѣвѣлїрїї варварїлор. Сѣ лѣнтат дѣ de лѣнг inтрѣ старѣ неконтенїтъ de скѣдере, шї аппѣрѣндѣсе не дѣчетат. Дѣ челе дѣнѣ зрѣтѣ венї зп moment, кънд dїssolvїа а тревзїт се дѣвїнгѣ; нїчї дѣндѣнѣрѣа despoticѣлї, нїчї пѣпѣсарѣа сѣрвїтїдїнїї нѣ фѣрѣ дѣ дѣстѣл спре а тѣндїне ачест mare корп. Дѣ ел 4 секолї се vedea pretzindeni de сѣпїндѣсѣ, de сѣтѣдѣлѣндѣсѣ, de варварїї дѣтраѣ de тоте пѣрдїле; провиндїїле нѣ маї пѣтеаѣ а маї ста дѣ аїнте, нѣ се маї тѣрѣзѣраѣ de сѣпре destinата ѣенералѣ. Атѣнчї дѣнтрѣ дѣ канѣл зпор дѣмпѣрадїї о ідеа сїнгларѣ; врѣрѣ а черка дѣнѣ спѣрандїеле лїбертѣдїї ѣенерале, дакѣ о конфедѣрацїе, о сїстемѣ аналогѣ кѣ ачеа че пѣтїм асѣзї гѣверн репресентатїв, нѣ ар аппѣра зпїтатеа имперїалї roman маї вїне декѣт administratїv de despoticѣ. Іатѣ зп рескрїпт алѣї Хонорїс шї ал лѣї Теодосїс чѣл жѣне, адресат ла анѣл 418 кѣтрѣ префектѣл Галлїеї, че нѣре алт кѣѣт декѣт а черка спре а ставїлї, дѣ пѣрдїле de amїазѣ зї але Галлїеї, зп фелїс de гѣверн репресентатїв, шї прїн ажѣторїал лѣї а mandїне зпїтатеа имперїалї. (D. Гїзот чїтеште рескрїптѣл.)

Domїлор! провиндїїле шї четъдї іле нѣ прїїмїрѣ ачеастѣ фачере de вїне; нїме нѣ врѣ а пѣтї депѣтадї, нїмїнї нѣ врѣ асѣ дѣче ла Арле. Централїсация, зпїтатеа, ера контарїѣ ла патѣра прїмїтївѣ а ачеллѣї четъдї; спїрїтѣл локалїтѣдїї, мїнїчїпалїтѣдїї се арѣтъ pretzindeni; пѣпѣтїнда de а реконстїтїї о соціетате ѣенералѣ, о патрїе ѣенералѣ ера дѣведератѣ. Четъдїле се inkїdea фїе-каре дѣ мѣрї сѣї, дѣ тревїле салле, шї имперїал кѣзѣ, пентрѣ кѣ нїмїнї нѣ маї воїа а фї ал имперїалї, пентрѣ кѣ четъдїле нѣ маї воїа се фїе декѣт аї четъдїї лор. Аша вот афла ла къдереа имперїалї

диріле саме, челече пълъ акъм възптаі къ пъ с'аъ есплѳтат, дар а зъкът аскъпсъ. Дп кърс de доі ані ачестѳ статѳ, дп мпнътъл кьнд тѳте се пъреа афї пердѳте, штіѳ съші адъне пътерїле шї съ дп-вінгъ пе дпдоїціѳ сѳї інімічї, іптерпї шї естерпї, карї дп доъ латърї опъсе але дппъръдіеї се скъларъ аспрїї, се дпфърнезе пе адїгъторїї чеї аскъпші дп сіпъл съъ шї тотдеодатъ съ се префакъ къ тотъл дп лънтръл. Ачест імперїѳ черкъ а дпплїні чеа че треїзечї, ва де чїпчїзечї де апї, фъ перїжітѳ, се сілі а се пъне дп армонїѳ къ спїрїтъл секълълї — дпвръкъ вестъпнтъл констїтѳціонал, шї къ ачааста се десфъкъ пентрѳ тотдеазна де тїмпнї реакцінеї шї аї овскърантїстълї. Дар ка съ се пѳте реалїса о префачере къпоскътъ тревзїпчїѳсъ, тревзї претъгїндінеа ве-кїл едіфічїѳ а се траде жос, шї маї дптъѳ а се къръді локъл де деръптърї шї апої а се рїдіка дп фъндамет поъл едіфічїѳ.

Ної кредем съ дпплїнітѳ о дорїндъ котъпъ дакъ черкъм а арѳта фѳїле ачестеа към съпг дп-пърдїте тревїле дптре деосевїтѳле оффїціолатърї, каре есте сфера де лъкраре шї компетїндъ а фїл-кързіа, шї че реалъїзнї реціпроче с' афл дптре дънселе, шї къ ачааста а дескоперї къръл тревї-лор пълїче, шї тотдеодатъ а да о ідеа чїтїторїлор пострї деспре адмїнїстрацізїнеа статълї австрїакѳ органисатъ към есте дп сепсъ констїтѳціоналѳ.

Чентрѳ дпн каре дереазъ шї знде се редѳче тѳтъ актївїтатеа адмїнїстръдізїнеї статълї есте дпсзпнї імператъл пострѳ.

Пътереа леїслатївѳ шї есекътївѳ се къвіне імператълї.

Пътереа леїслатївѳ ел о есерцъ дп зпїре къ Дїета імперїале, дп кът леїле прївескъ ла тре-вїле дптречеї дппъръдіеї саѳ ла партеа чеа маї шаре а еї, дп зпїре къ дїетеле провинціале, кьнд леїле вор прївї ла тревїле сіпгларелор дерї де Корѳнѳ.

Каре овїент дпн зрѳт, атѳт де іптересант пентрѳ четъдеанъл констїтѳціоналѳ, пѳте къ 'а вот тракта дптрън артїкъл деосевїт, іптігълат: „Де-къте фелърї де репрезентъдізїне се вькъръ четъдеа-пъл австрїакѳ?“

Іар пътереа есекътївѳ се къвіне іпдївісівїл шї ескълсївѳ пзнаї дпнператълї; дп пзмеле дпнпера-тълї се есерсъ еа прїп мїнїстрїї респонсавїл шї апої прїп ла ачестїа свърдїнації оффїціалї шї слъжвашї пълїчї.

Імператъл дпкът пентрѳ персѳна са есте са-крѳ, певѳтътавїл шї переспєнсавїлѳ.

Імператоръл ка зпъл че аре тѳтъ пътереа есе-кътївѳ хотъреште пеатърнат, адекъ фъръ а аваа тревзїндъ де дпвоїреа Дїетеї імперїале саѳ а ал-тор адънанде леїслатїве, — деспре ресвоїѳ шї паче, пѳртъ команда съпретъ престе арматъ шї дпкъ орї дп персѳнъ саѳ прїп команданції съпретї де-пзїмїдї де дънсъл Прїїтеште шї трїмїте атъаса-дорїї, дпкеїѳ трактате къ пътерїле дпн афаръ; пъ-маї кьнд дп асеменеа трактате с'ар дппъне ста-тъллї позе сарчїнї, п-е. вѳтї, спре а фї валавіле, се чере шї дпвоїреа Дїетеї імперїале.

Імператъл пълїкъ леїле, ел еміте ордіпъді-нїле тревзїпчїѳсе ла есекъдізїнеа ачелора; дпсъ пентрѳ фїекаре асеменеа дїспъсъдізїне се чере кон-тръсіпнтъра адекъ свъскрїереа зпзї мїнїстрѳ, шї ачеста пъ свъскрїѳ дакъ креде къ ел пъ пѳте се респзїзѳ пентрѳ атаре деспъсъдізїне.

Імператъл денъместе шї демїте пе мїнїстрї, прїп трънсъл саѳ дп пзмеле лзї се даъ тѳтъ пос-сърїле статълїѳ.

Ел дппарте декоръцізпнї, кавалерїї шї дѳ по-вїлітате.

Дп пзмеле лзї се таїѳ монета.

Дп пзмеле імператълї се фаче жѳдіката, шї лзї се къвіне дрептъл де а іерта, де а зпъра пе-деанса шї де а амнестїа.

Імператъл кїамъ, прорѳгъ шї дпкїде Дїета імперїалъ; ел аре дрептъл де а о десфаче, дъпъ ка-ре десфачере дпсъ дп кърс de треї лзпнї есте съ се копкїте алта позь.

Ачесте дрептърї, че констїтѳдізїнеа імперїале австрїакѳ дела 4 Мартїе 1849 ле аз ресерват ім-ператълїѳ, шї каре се пзмескъ дрептърїле ко-ропел, ле аѳ кам дп ачаасташї дпгїндере тоді монархїї дп тѳте стателе констїтѳціонале.

II.

Пе лъпгъ съпретъл капѳ ал імперъдіеї, пе лъпгъ імператъл, се афл ла къртъл статълї пе-тїзлочїт статъл саѳ консілізл мїнїстерїал. Ачеста консъ дпн зп преседїнте шї маї пълдї мїнїстрї; фїекаре мїнїстрѳ есте тотдеодатъ дпсърчїнат къ къте зп мїнїстерїѳ деосевїт. Чеїче аѳ пзнаї сказн шї вотѳ дп сватъл мїнїстерїал, фъръ а ста дп капъл врезпнї мїнїстерїѳ, се пзмескъ мїнїстрї фър-рѳ Пофтофѳїѳ. Мїнїстрїї съпг свѳтъїторїї респон-савїлї аї корѳпел.

Дн сватъа министеріал , преседѣаъ дн-
свші императъа саъ преседѣтеле министеріалъі, пѣ-
мит дн лимбаціѣ дипломатик ші примаріѣ, се трак-
теаъ обіенте че прівескъ ла тѣтъ монархіа саъ
ла треві че аъ врезн интересъ ценерал. Леціле е-
шите дн десватеріле сватъалі министеріал тревзі а
се свѣскрі де тоцѣ министрі. Вінд дусъ не танет
обіенте че таѣ дн сфера деосебітелор министеріѣ,
агънчі министріѣ респектївї интре дн днцелелецере
звѣа къ алтъа деспре ачелеа, п. е. министръ дн а-
фаръ къ чел де негодѣ фїнд ворва де треві ко-
мерціале дн афаръ, саъ къ чел де фїнанце, центръ
аконеріеа верзпорѣ неапърате келтъелі ш. ч. л.
Ачестї министріѣ сѣнт акъм : Министеръ тревілор
дн афаръ ші ал касеї имперѣтестї (готдеодатъ ші
преседѣнте ал сватъалі министеріал, саъ примаріѣ),
министръ тревілор дн лъзнтръ, — де жвстїціѣ, —
де фїнанце, — де негодѣ, индустріѣ ші пѣвлїче зі-
дірі, — де ресвоїѣ, — де кълтъ ші инстрѣкціѣне
ші дн фїне — де агрікултуръ ші монтанїстїкѣ.

Тот министръа аре къте зн локъціитор, пѣмит
сѣвсекретарѣ де статъ, днсърчинат къ дірекціѣнеа
министеріалъі сѣѣ.

Фіекаре министеріѣ се десфаче дн секціѣнї,
къ къте зн канъ де секціѣне дн фрѣнте; секціѣнїле
се днпарт дн деспърдешѣнте че се діріѣеаъ
де консіларї министеріалї (еквївалїнци къ консіларї
де кърте деодїноаръ), ші іар фіекаре деспърдѣ-
тънт се сѣвднпарте дн вїзроврї — канчеларїѣ —
че аъ къте зн консілар де секціѣне дн фрѣнте ші
маї тълдї секретарї, кончіністї ші адїзнкѣ де кон-
чіністї.

1. Министеріал тревілор дн афаръ ші ал
кърдїѣ днперѣтештї.

Де сфера тревілор ачествї министеріѣ се цнн не-
годїаціѣнїле ші днкеїеріле де трактате къ пзтеріле
дн афаръ, челе че нѣт сѣ прївѣаскъ саъ ла дреп-
търїле ценерале але днтрѣгъалї стат, саъ ла апъ-
рареа ші тревїле снпгларїлор сѣдїці австрїачї пе-
трекѣторї дн стрѣпнѣтате. Дн респектъа ачеста
министръа челор дн афаръ еміте, пѣла Амбасадорїѣ
ші консѣлі австрїачї пленїпотнѣце ші инстрѣк-
ціѣнї, ші прїїместе дела дѣл вїї рапортърї інфор-
тъгѣре де черквѣтърїле дерїлор стрѣїне. Асеме-
неа ѣстѣ министеріѣ стѣ неміжлѣчїт дн релѣдїѣнї
дїпломатїче къ амбасадорїѣ ші легаціѣ пзтерїлор
стрѣїне акредїтаці ла ч. к. кърте, ші днсвшї къ
министерїїле тревілор дн афаръ а ле ачелор дерї.

Дечї сѣв ачествї министеріѣ стаѣ ч. к. Амбаса-
дорї ші солї къ персоналъа лор, карїї аъ сѣ репре-

сентеѣе дн дерїле дн афаръ интереселе ші тревїле
Австрїеї песте тот, ші сѣ протеѣе дрептърїле снп-
гларїлор сѣдїці австрїачї, дѣндъале кѣвенїгъа ажї-
тор ла лецітїмарѣа саъ рїдікарѣа d. e. а вре-
знїѣ ѣръзігаціѣ; тот ла ачест министеріѣ сѣнт
сѣвбордінаці ші консѣлі ші аѣенці австрїачї апѣ-
заці не ла четъдїле ші портърїле коммерціале
стрѣїне. —

Ачестї консѣлі ші аѣенці сѣнт днсарчінаці
а спрїкїні тревїле негъдїгорїлор австрїачї дн де-
рїле челе маї депъртате, кѣм : дн Еціптѣ, Асіа
тїкѣ (Анадол), Грѣчіа, Търчіа, Амерїка ші дн че-
тъдїле марїтїме челе маї днсемпате, а да апъ-
раре ші ажъторїѣ сѣдїцілор австрїачї петрекѣторї
аколо. Кѣтре ачесте дн знеле дерї, кѣм сѣнт ші
прїнціпателе, есте днкредїтацѣ консѣлателор, спре-
таре фолос ал сѣдїцілор австрїачї ші пзтереа жѣ-
декъторѣаскъ.

Іар ка Министеріѣ ал касеї императештї
ачелашї іа парте ла ингрїжіреа тревілор ші інте-
реселор партїкъларе але фамїліеї днперѣтештї,
ла днкеїереа контрактелор де фамїліѣ, ла конпъ-
перѣа респектївелор докѣменте ш. ч. л. Одїноърѣ
ачест министеріѣ се пзтіа ч. к. канчеларїѣ де касѣ,
де кърте ші де статъ.

(Ва зрѣа).

АВСдарїѣ ші Ортографїѣ ромънъ къ літере
латїне

Дн Фѣїеа петръ мнѣте, інімъ шї літературъ
дн 4. Декѣмв. ан. тр. Nr. 19 днсемпъндъсе тѣте
скрїерїле къте с'аъ тнпърїт пълъ ла а. 1848 ромъ-
неште къ літере латїне — дѣпъ кѣм с'аъ скос а-
челе дн Кърїеръа де амѣе сексе — се пофтенше
дн партеа он. Редакціѣнї ка, „де вор фї ші алте-
ле, афаръ де ачестеа, сѣнт рѣгадї а дншгїїнѣа,“ ам
даръ опѣре а дншгїїнѣа не сѣкърт, къ еѣ днсѣнї
провокач ла авъа 1849 днтръ о адънаре, де о тъл-
дїме де ромънї дн пърдїле ачестеа ам лѣкрат ші
ші гътат дн Априліе 1850 1) зн АВСдарїѣ сеаѣ
Лїтерарїѣ, не о латъре къ слове редъсе (27 къ тѣ-
теле), не алта къ літере; 2) Ортографїе ромънъ
къ літере. Алестеа амъндѣбъ манскрїсе леат трї-
міс дн Маїѣ а. тр. ла Віена, къ ачѣа спѣранѣ къ сар-
пзтеа мїжлѣчї прїміреа лор петръ нїкѣлеле ро-
мъне фъръ дїстїнѣереа релѣдїѣнїї, прѣкѣм ведѣмъ
преа віне къ се чере къ тогаднсѣа дн тѣте пър-

дїле ромънїмеї, ка адїкъ джвѣдареа лїмвеї ромъне кѣ літере ромъне съ се дичеанъ не ла тоте скѣлеле, ка ашеа дечерѣдїзїнеа жїзнѣ де акѣм съ еасъ кѣ тотѣя алтїнїтреа прегътїтъ шї дн прївїнѣа ачеаста. Че саѣ днтгъмплат кѣ ачесте манѣскрїсе оріїнале шї знде се вор фї афлѣнд ле ва фї кѣпоскѣт знора дїн фонїтїї domnї депстадї, петрекѣторї дн Віена.

Авечедарїѣ дн манѣскрїсе есте де нѣкъ кѣле; ортографїа ашїндереа де 9 кѣле; тїнѣрїндѣсе шї знѣя шї алѣя, фїекаре ар ешї декѣте треї кѣле. АБЧедарїѣ възпрїнде дн сїне: депрїндерї фелїзрїте пентрѣ прѣнчїї дн скѣль шї не а касѣ джвѣдѣтѣре морале, соціале, патѣрале, знѣре де прїченѣт, прекѣт шї депрїндерї де а ле ѳменїлор сътенї, орѣшанї, депрїндерї де але фетелор, фетелор; знеле тѣїесїтрїї не'нквїнѣзрат тревзїнѣсе де а ле квїнѣште шї прѣнчїї, — дїн каре тѣте кїар шї джвѣдѣторїї пошїтрїї с'ар фолосї мѣлѣ. Тѣте ачестеа сънт днтокмїте дѣлѣ прїченереа прѣнчїлор шї а джвѣдѣторїлор. Маї сънт шї знеле регѣле, не каре прѣнчїї ле енѣтѣрѣ чїтїнд, кѣм аѣ пѣшїт джвѣдѣторїѣ кѣ еї дичепѣнд а квїнѣште літереле, а чїтї, а скрїе шї алтеле. — Кѣтрѣ канетѣя ачестѣї Авчдарїѣ оввїн шї словеле челе депрїсѣс, каре астѣзї се маї афлѣ пѣмаї дн кѣрѣїле весерїчешїтї, їар ка джвѣдѣчїї се шїтїе чїтї шї кѣ ачестеа, не о фаѣ днтреагѣ се даѣ ексетїле де чїтїт, прекѣт не фаѣа чеа кѣ літере латїне се адѣче пайнте шї днтревзїндареа ачелор літере латїне де каре ромънїї пѣ аѣ тревзїндѣ, не каре джсѣ знїї ле днтревзїндеазѣ. Токма ла капѣтѣя Авчдарїѣлѣї есте адаос зн естрасѣ дїн ортографїа ромънѣ лѣтѣрїтѣ кѣ тот фелїѣл де ворѣе.

Ворѣеле дн знеле пѣрѣдї а ле АБЧдарїѣлѣї сънт ашеа десѣте, кѣт джвѣдѣчїї не несїндїте сѣшї кѣшїтїе шї квїнѣшїнѣа зпор регѣле грѣматїкале. Тодї карїї вор петрече ачест літерарїѣ, несїнїтїт вор шїтї чїтї шї скрїе кѣ літере.

Ортографїа есте васатѣ не 20 де літере, се аратѣ джсѣ шї ачеле каре пентрѣ ромънїї сънт де прїсѣс шї ачелеа не каре пѣмаї знїї ле днтревзїндеазѣ.

Дшїпѣрѣїреа маї дечералѣ а літерелор есте.

1) Дн челе сѣнѣторїе:

а) кѣрате: а, е, і, о, и

в) овѣсе сеаѣ гѣтѣрале á, é (ѣ)

ч) разче сеаѣ пасале á, é, í, (д ж) рар ú, ó

2) Несѣнѣторїе:

а) Нестрѣнѣтѣчѣсе: b, v, p, l, m, n, r, f, h.

в) стрѣнѣтѣчѣсе: d, c, g, s, t (j).

Дн ачестеа зрѣеазѣ рѣспѣндереа сїлавелор: кѣратѣ, овѣсѣ, разкѣ, грѣсѣ шї сѣнѣїре.*)

Дїстїндереа днтре сѣнѣторїеле тѣ шї д дѣлѣ маї днделѣнѣгате жѣдекѣтрї шї комѣнѣтрї ам афлат кѣ есте преа де тревзїндѣ а се фаче атѣт пентрѣ перфекѣїзїнеа кѣт шї пентрѣ знорѣтатеа шїтїнѣї кѣ літере. Дн конѣтрѣ тревзїнѣа лѣї у пѣ о сїмѣтѣ нїчї декѣт, пѣ пѣмаї дн прїчїнѣ кѣ ачелаш преа тїросѣ а гречїѣ, чї шї пентрѣ кѣ венїнд ачела преа десѣ дн лїмѣа ромънѣ, нїо скїмосешїте шї не адѣче дн перїкѣя де а тїмпнї тонѣрїле шї а перде маї мѣлѣт дн сонорѣтатеа лїмѣеї, прекѣт ведет кѣ се днтгъмплѣ шї пѣлѣ акѣм ла ромънїї коллокїсторї кѣ маѣїарїї, знде се прїмї ty, gy, ny ш. а, кѣм tyınye, dyınty, tręntyım, nyeny, кѣм шї ла чеї дїнтре тѣрчї знде д се фѣкѣ престе тѣсѣрѣ джкїс, днтокма дѣлѣ datına тѣрчїлор. Нїчї възѣ кавсѣ дндестѣлатѣ пентрѣ че сѣ прїїтїм ен дн лок де їн, кѣнд ачест дн зрѣтѣ се афлѣ дн лїмѣеле латїна, італїана, франѣеза; сеаѣ кѣ ен есте маї лѣтѣрїт декѣт їн? — Нѣ афлѣ нїчї тревзїнѣа де а се днсемна сеаѣ седїла сѣнѣторїеле (консонантеле).

Нѣ сѣнѣ деспре тїне кѣ ам елѣкрат ортографїѣ ромънѣ ашеа де перфекѣтѣ, кѣт маї мѣлѣт ачееа сѣ пѣ се нѣкъ дндрепта; кѣчї еѣ шїтїѣ, кѣм челе маї кѣлївате наѣїзнїї, пѣлѣ дн зїоа де астѣзїї дншї дндрепанѣт ортографїа; джсѣ атѣта дндрѣснеспѣ а зїче, кѣ ам десѣлїто шї еѣ пѣлѣ аколѣ, джкѣт орї каре прїченѣторїѣ де літератѣра ромънѣ ва квїнѣште шї се ва днвїнѣе, кѣ есте лѣкратѣ кѣ мѣлѣт сѣргѣїндѣ шї сїстемѣ.

Атанасїѣ Шандор, Dr. de medicınă.

Планѣя де прелеѣере пентрѣ овїектеле овлегате ла дїмнасїѣя дн Блажїѣ дн сепсѣя §§лор 22—52, апої §лѣї 95 шї 96, шї паѣ. 180 аї планѣялї органїсѣдїѣнїеї дїмнасїелор.

Нѣтѣрѣя ѳрелор не сѣпѣтѣнѣлѣ; кѣрѣдї де джвѣдѣтѣрѣ шї нѣкѣтѣрї де леѣе респектїве дн план.

(Джкїеїре.)

7. Класа.

1. Релїдїзїне. 2 ѳре не сѣпѣт. дѣне Dr. Martins 2 Bände. §. 22.

*) Нѣтѣрѣселе ексетїле не каре ле адѣче D. Авѣторѣ дн манѣскрїптѣя сѣѣ, пѣ се пот репоро-

2. Latina 4 оре. Тацит, Орацій. 1 оре есерчі-
дје-граматикъ, стілістикъ, препараціѣне. Ла тоте
14 зиле зн пенсѣ. — 4 оре не сънт. дѣпъ
Tauchnitz. Tacitus Annalen I, II. Theil it. Hora-
tius §. 30 ші паѣ. 180.

4. Лѣмба ротънеаскъ. 2 оре не сънт.

5. Лѣмба цертанъ. 2 оре не сънт. дѣпъ Kehr-
ein Proben 2. Theil. §. 33—34 паѣ. 121—145.

6. Исторія Австріѣ а пѣрцілор еі; де осеві а
патріѣ ші пѣнктеле принципале дін статістикѣ Ав-
стріѣ. 3 оре не сънт. дѣпъ Rütz, тѣмъла чел
маі поѣ.

7. Філософіѣ пропедезтікъ. 2 оре. Лоѣка
формалъ ші Псіхолоѣя емпірікъ. — NB. О іп-
тродъчере дн філософіѣ 2 оре. 4 оре не сънт.
дѣпъ Beck I. u. II. Band. §. 49 ші паѣина
175—179.

8. Исторія патъралъ. I. сем. Цеографія фісікъ,
Цеогносіѣ, днвъдѣтѣра деспре формареѣ тѣпді-
лор. II. сем. Фісіолоѣя, ші цеографіѣка лѣдїре
а плантелор, фісіолоѣя анїмалелор, ші а отълѣ,
цеографіѣка лѣдїре а анїмалелор. 3 оре не сънт.
дѣпъ Baumgartner Naturlehre. Schlecht Grundriss
der organischen Chemie. vezi appendix Nr. VII.
§. 48. паѣ. 170—175. Дн съма 24 оре.

Конспект ценерал

ал планълѣ іпстїтѣціѣнеі обїектелор не овлігате
ла сѣпрешѣла дїмнѣсіѣ влѣжїан іп сепсѣл §§лор
18, 19, 20, 21, 50, 51, 52, дін органїсѣдїѣне.

Обсервѣдїѣне. Дѣпъ че пентрѣ стѣдїле овлі-
гате дн I. класе 23, дн II. 20, дн III. 22, дн IV.
23, дн V. 24, дн VI. 22. дн VII. 22, дн VIII. 24
оре овлігате с'аѣ статорїт не септѣтѣпъ: ашїа
дн сепсѣл §лѣі 52 пентрѣ обїектеле не овлігате
пре челе 4 іптрѣці ші 2 жѣтѣтѣдї зїле де днвъ-
даре нѣ се пот маї тѣлте декѣт дн а I. класе
3, дн а II. 6, дн а III. 4 дн а IV. 3, дн а V. 2,
дн а VI. 4, дн а VII. 4, дн а VIII. 2 оре; еар
каре маї кад пре зїлеле не окѣпате, дн вртѣто-
рїѣла тїп вїп де а се ретпѣрці :

A. Пентрѣ тоте 8 класеле.

Дїмнѣсіѣка. Меркѣрїѣ ші сѣтѣвѣта кѣте 2 оре
дѣпъ атеазї пентрѣ тоте 8 класеле, дн фіекаре
ѣрѣ ла кѣте 2 класе де одатѣ, се ва да іпстрѣк-
ціѣне. ші анѣте: Меркѣрїѣ дѣпъ атеазї ла бра 1а

дѣче нїчї дін прїчіна сѣрѣчеї тїпографїче дн прї-
вїнѣа кѣторѣа дін септеле вокалелор.

ла I. ші II. класе; дн бра а 2а ла II. ші III.; сѣт-
вѣтѣ дѣпъ атеазї дн бра 1а ла V. ші VI.; дн бра
а 2а ла а VII. ші VIII. класе; пентрѣ фіекаре
класе каде о оре не сѣптѣтѣпъ.

Канѣл. Іпвъдареѣ канѣлѣі дн тоте 8 кла-
селе, дѣмїнека дн дбе оре дїстїнсе дн ачел тїп се
ва фаче, ка челе 4 класе але дїмнѣсіѣлѣі де сѣс
дѣмїнека днпїнте де атеазї 1а оре; ші челелалте
4 класе але дїмнѣсіѣлѣі де жос, тот дѣмїнека дѣ-
пъ атеазї, асемеѣне зна оре се днведе.

Прїп вртаре фіекареѣа класѣ ва кѣпѣта кѣте
1а оре не сѣптѣтѣпъ.

B. Афарѣ де ачееѣ пентрѣ I. класѣ.

Калїграфія ші десемпѣла пре сѣптѣтѣпъ дн
зна дін зїлеле ordınarıe де скѣлъ (пре кареѣ дн-
трѣгѣл корп професореск днтрѣ сіпѣ ші дн коїп-
целес кѣ дїректорѣла ова статорї) 2 оре не сънт.
дѣпъ атеазї.

Лѣмба знгѣреаскъ дн дбе зїле ordınarıe де
шкѣлъ, не сънт. 2 оре.

Класеѣ II. калїграфія ші десемпѣла дн 2 дін
челе патрѣ зїле днтрѣці де шкѣлъ кѣте зна
оре не зї, прїп вртаре, дн сънт. 2 дѣпъ атеазї.
Лѣмба знгѣреаскъ ddo. ddo. 2 оре. —

Класеѣ III. ка ла класеѣ а IIа.

Класеѣ IV. ка ла класеѣ Ia.

Класеѣ V. калїграфія ші десемпѣла пре сѣпт.
дн зна дін 4 зїле ordınarıe 1 оре не сънт. дѣпъ
атеазї. Лѣмба знгѣреаскъ ddo. дн сем I. 1 оре;
дн сем. II. 2 оре дѣпъ мезінале не сѣптѣтѣпъ.

Класеѣ а VI. ка класеѣ III.

Класеѣ VII. іарѣ ка класеѣ III.

Класеѣ VIII. ка дн класеѣ а Va.

MANĖСКРІСЕ РОМЪНЕШТІ КЪ ЛІТЕРЕ АВІТІЧЕ.

Опѣрїле лѣі Вїрділіѣ традѣсе дн версѣрї алѣе
кѣ стїлѣ поетїкѣ де Моїсе Сора Ноакѣ: Дн латї-
нѣла опѣ саѣ афлат 12918 версѣрї: ромънеште сѣпт
12907.

Дедѣчереѣ орїцінеї ромънілор стрѣвзнілор пос-
трї, тот дѣпъ авѣторї провадї, кам дн 5 коале.
De M. C. Noakѣ.

Антїквїтѣдїле романїлор лѣкрате кѣ таре лѣзаре
де самѣ ла анії 1827—29. Nainte de емїреѣа чело-
ра ла Бѣда де ачелаш авѣтор — Ноакѣ.

Сплїкареѣа нѣтелор дін опѣрїле лѣі Вїрділіѣ

ка зпѣ лесіконош алфаветикѣ, de 630 de пзтерї
tot de ачела.

60 de възвѣдї de предїче реглате дзїз рето-
рікѣ, пе дзїмїнечї, сьрвѣторї, шї алте фестївїгѣдї
окасіонале, кзт: ла сѣндїреа дїптрїмѣлѣї, крѣчеї,
вїсерїчїї шчл. tot de ачела.

Паралелїстѣ дїптрї лїтва італїанѣ шї ротѣ-
нѣ, de 1280 de воче, лѣкратѣ алфаветїче ла анії
1820—30 tot de ачела.*)

ОРФЕЛИНЪЛ.

Ерам дї сїнѣл мамеї, дї врад de ферїчїре
Сьрчел лѣнгѣ трѣпнїѣ de татѣ апьрат,
Шї дѣлче 'мї фз віада, фїрѣцѣл ѣст сѣндїре,
К' а релелор десфрѣне пѣдїп м'аѣ атакат.

Ешїам фѣрѣ сѣспїне, дїптрам рїзїнд дї касѣ
De рѣта чеа фаталѣ а сордїї пѣ вїсеам;
Ерам воїос ка шпелѣл лѣптат, сьрїам ла тасѣ
Шї нїчї зп пѣр дїп канѣмї сѣ казе кѣ ведеам;

Кзнд татѣл теѣ кѣ фрѣптеа дї креде стрѣнс
тѣїатѣ

Аскѣлгѣ драгѣ! 'мї зїсс, „еѣ асѣзї пот се торїѣ,
Сѣ торїѣ! пѣтаї пацїзнеа сѣ'мї фїе лїбератѣ!“
Шї трѣпѣ 'мї амордїсе de фїкѣ, de фїорї!

Аскѣлгѣ! 'мї зїсе аспрѣ; еѣ мерг ла вѣтлїѣ
Дѣштанѣл лїшвїї пѣстрѣ, тїранѣл таїѣ тот.
Ах! асѣзї торїѣ маї вїне, декѣт їарѣ'н склѣвїе
Сѣ'дї дзчї шї тѣ віада, romane стрѣнепот;

*) E de dorit ca totе манѣскрїселе каре аѣ
дїптерес сїенїфїк шї нацїонал, дзїз че ачеле аѣ
трѣвзїт се констеа дї пѣлѣтѣ сѣдѣре а азкторїмор
саѣ традѣкѣторїмор, сѣ се дїпврѣцїонїшезе de кѣ-
трѣ меченадїї шї їзвїторїї de 'паїпгареа ромѣнїеї
дї кѣлтѣрѣ, ресолѣвндѣсе de а пѣрта спеселе тї-
пѣрїреї зпвї с'аѣ алтѣї онїѣ ка се пѣтѣ ешї одатѣ
ла лѣмїна пѣвлїкѣлѣї. Дар пѣптрѣ de а овсерва
o individualitate, o зпїтате оргацїкѣ дї сѣера лї-
тературеї шї а модѣлѣї скрїереї сѣнт рѣгацїї тоцї
антесїнанїї лїтературї ромѣнїї, ка се тїжлочеас-
кѣ ашезареа зпѣї комїсїївїї лїтерарїе кареа сѣ де-
жвдече асемене манѣскрїсе дзпѣ валѣреа шї фоло-
сѣл че с'ар спера дїп трѣпселе, дѣндѣле o дїреп-
дїзне зпїфортѣ шї сїцїлѣндѣле кѣ азкторїтатеа са
каре се елѣкрезе дїпкредере шї кѣлдрѣсѣ дїпвѣрѣ,
дошїаре de кѣтрѣ пѣвлїкѣл дїпгрег. Ped.

Неспзса сѣферїндѣ пе а апѣсат червїчеа;
Am фост тратадїї ка віта, пої сѣпѣ de ерої.“
Дїпї пзтерѣ п' зп Мір'чеа, Міхаїѣ, Корвїнѣ де
аїчїа,

П' зп Стефан че ї зїк Маре, de відѣ ка шї пої. —

Дар їакѣ шї ресзпѣ зп възїзм кѣ тѣрїѣ;
Мѣ стрѣнѣ кѣтрѣ пѣпгѣї че колѣїа de фок;
Мѣ дзк, дїпї зїсе. драгѣ! сѣ сѣфрт чеї тїрѣнїѣ,
„Вїртѣтеадїї деа ферїчеа! шї домнѣл — татѣ'н
лок!“

Ачееа зї фаталѣ оф! фзсем ла прївїре,
Кѣ савїа тїранѣ пе татѣ мї а тѣїат;
Tot зїоа ачѣа 'мї рѣпїсе шї мама шї пѣтрїре,
Сѣдѣреа че пѣрїндїї кѣ греѣ аѣ адзнат.

Черѣам шї дела фѣре тѣнкаре, ажѣтѣре,
К' а ша, 'мї спзсесе тата, шї Ромѣлѣс а фост,
Дар тѣте рефѣцїрѣ 'н пѣдзрї de а чеа терѣре
Шї нїме de сѣнт, сѣре пѣ да de пѣсѣл постѣ.

Плѣнѣам de сѣртеа мамеї, профзнд дї сѣпѣраре
Кѣѣтам дї цїср de мїне, зп тагѣ зндѣ ар фї?
Стрїгаїѣ кѣ деана зѣл ах мамѣ? de тѣнкаре! —
Оф! фрїгѣ кзт тѣ таїѣ шї чїне м'а 'пкѣлзї.

Фїнїтѣс'аѣ їзворѣл de лакрїмїї че'мї кѣрсесе,
Шї ворѣам дїпекатѣ тот п'аѣла ажѣторїѣ;
Дескѣлдїї ерам шї черїл вестѣмѣтѣл дїпї фзсесе
Кзнд домнѣл чел дїп трѣпсѣл emїсе глас дїп пѣорї:

Маї равѣл жертѣѣ вїѣ! тѣ шпѣа пѣвїноватѣ;
„Кѣчї зїте ресѣрїтѣл кзт лѣче d' аѣорї;
Тацї взнї, зѣлошї с'ор фаче ла чеї сѣрѣчї de татѣ,
Ла челе фѣрѣ пѣтѣе с'ор дїпсодї сорорї.“

Вззї шї скрїс пе лѣпѣ лѣчїнд „резнїзне“
Д'акреште орфелїне, дѣ а ажѣта серачї,
Шї пѣлте dame'n цїсрѣї, дїпѣнд черештї кѣзнѣ.
Аша вор фї ачеле? — Тѣ дѣмне тѣте фачї! —

Шї 'н mezѣ de desesperare сїмдїам о тѣнѣгѣере:
Мѣкар „резнїзнеа, пе сора'мї ва ажѣта!
Стрїгаїѣ дї датѣ Dѣмне! трїмїтеле пѣтере! — —
Дѣ спорїѣ de зндѣ ажѣтѣ! ле тїнде тѣпа та! —

К'а пѣстрѣ сорте нїме п'о сїмтѣ аша de таре
Ка мамеле, че фїреа кѣ тїла леа 'пзестрат.
Девїїѣ а лор дорїндѣ фѣнтѣнѣ d' ажѣтаре!!
Кѣ мама ферїчїреа дї пацїї а пѣстрат.

I. M—8,